

Sveriges tillämpningar av MTR

Efter besluten om jordbrukspolitiken från Bryssel sommaren 2003 har Sverige stött och blött hur politiken ska tillämpas i Sverige. In i det sista var reformförslaget osäkert eftersom v och mp kom in i elfte timmen och ville påverka beslutet. Men nu har vi den svenska tillämpningen färdig i stora drag – ännu återstår detalj- och övergångsregler. De svenska reglerna blev inte så dåliga som vi ett tag befarade.

Vad händer med dagens stöd?

Sverige har valt en så kallad blandmodell vilket innebär att en del av det frikopplade stödet är lika för alla och en annan del bygger på gårdens historiska data, dessutom finns det kvar kopplade stöd. I tabell 1 är stöden indelade i regionalt stöd, gårdsstöd och kopplat stöd (= detsamma som idag). Med frikopplat stöd menas att stödet utgår oavsett om produktionen upphör eller fortsätter.

Tabell 1

	Frikopplade stöd		
	Regionalt stöd	Gårdsstöd	Kopplat stöd
Arealstöd	100%		
Potatisstärkelsestöd	40%		60%
Torkstöd		100%	
Dikostöd	50%	50%	
Extensifieringsstöd	50%	50%	
Handdjursstöd	25%		75%
Slaktstöd	60%	40%	
Mjölkstöd	32,5%	32,5% (2008-)	67,5% (-2007)

Mjölkstödet är kopplat t o m 2007 och därefter är det ett gårdsbaserat men frikopplat stöd. En omprövning av handjursstöden ska göras 2008/09 för att eventuellt frikoppla dem.

Varje företag kommer att erhålla ett antal stödrätter som baseras på arealen 2005. På dessa stödrätter kan därefter ansökan göras för att få det regionala och gårdsbaserade stödet.

Regionalt stöd

Genom att summera de totala stöden enligt tabell 1 för respektive region erhålls det regionala stödet (viss omfördelning mellan regionerna görs också). Det regionala stödet för åkermark uppgår till beloppen i tabell 2. Det regionala stödet kommer att utgå lika för all åkermark inom regionen oavsett vad som odlas på arealen.

Tabell 2

Produktionsregion	Bidrag, kr/ha
1	2304
2	2169
3	1800
4	1386
5	1125

De olika regionerna är de produktionsregioner som gäller för arealstöden idag med tillägget att nuvarande region 6 (Norrland) och region 5 slås ihop till nya region 5. Bidragen är beräknade efter en €kurs på 9 kr. Nivåerna för region 3 till 5 är fastställda men nivåerna för region 1 och 2 kan komma att justeras beroende på hur mycket mark som söks. För betesmark är stödet detsamma i hela landet, 1125 kr/ha.

Gårdsstöd

Utöver det regionala stödet får varje lantbrukare som haft något av följande stöd: torkstöd (gäller Norrland), dikostöd, extensifieringsstöd och slaktbidrag ett gårdsstöd. Grunden för gårdsstödet är de bidrag som företaget erhöll under åren 2000 till 2002 (genomsnitt). Exempel: ett företag som slaktade 10 kor 2000, 20 kor 2001 och 30 kor 2002 slaktade 20 kor i genomsnitt under referensperioden. Slaktbidraget var 2002 ca 720 kr/djur och följaktligen blir gårdsstödet för slaktbidraget 5760 kr (20 kor * 720 kr/ko * 40%). Beloppet ska fördelas på den areal som brukas 2005. Om vi fortsätter exemplet och antar en areal på 50 ha blir tillägget till regionstödet 115 kr/ha eller i region 3 ett totalt frikopplat stöd på 1915 kr/ha.

År 2008 beräknas mjölkstödet på samma sätt och fördelas på det antal stödrätter som företaget då har. Grunden för mjölkstödet som gårdsstöd är kvotinnehavet den 31 mars 2007.

Kopplade stöd

Kvar som kopplade stöd är stödet till potatisstärkelse (60% av dagens nivå), handjursstödet (75% av dagens nivå) och mjölkstödet (67,5% av det ursprungliga förslaget. Ett kopplat stöd innebär att produktionen måste fortsätta för att stödet ska utgå, dvs som idag. Att handjursstödet är kopplat till 75% innebär att tjurbidraget är ca 1400 kr, bidraget utgår som idag vid slakt. Mjölstödet för de kommande åren blir enligt tabell 3 och baseras på kvotinnehav 31 mars respektive år fram till och med 2007.

Tabell 3

Årtal	Bidrag kr/kg kvot
2004	0,11
2005	0,15
2006-?	0,22

Beloppen är ungefärliga och bygger på €kursen. Med största säkerhet kommer reglerna att innebära att en producent som slutar leverera mjölk efter 31 mars 2007 får det frikopplade stödet (med kvotinnehav 31 mars 2007 som grund) men om producenten slutar dessförinnan får han inte det frikopplade stödet.

Nationellt kuvert

Det nationella kuvertet ska hållas på max 30 milj kronor, det kunde ha blivit så stort som 650 milj kr. Medlen tas från Sveriges samlade stöd och ska användas till exportfrämjande åtgärder.

Ökade anslag

Genom att återföra moduleringspengar och pengar från handelsgödselavgifter kommer LFA-stödet att höjas, ett nytt vallstöd att införas och ytterligare pengar gå till betesmarker. Totalt tillförs på detta vis 400 milj kr.

Hävdkrav

För att få det nya frikopplade stödet krävs att lantbrukaren uppfyller grundläggande krav på djurhållning och att åkermark sköts enligt som lägst trädeskraven och att betesmark årligen betas.

Oklarheter

Även om det mesta har klarnat så kvarstår ett antal frågetecken.

- Vid vilken tidpunkt 2005 fastställs arealen som ska ligga till grund?
- Hur ska nystartare och utökare som har rätt till ett gårdsstöd kompenseras?
- Hur ska de 400 ”nya” miljonerna fördelas?
- ?

Det finns säkert flera frågetecken men dessa är de viktigaste som jag ser det. För förklaringar av begrepp och mera bakgrundsmaterial hänvisar jag till tidigare artiklar på denna sida.

Mårten Lidfeldt